Inschatting door de huisarts van patiëntverwachting bij bloedonderzoek en effect op aangevraagde bloedtesten

Haio: VANDENDRIESSCHE Bert , U.G.
Promotor: DE SUTTER An , U.G.
Praktijkopleider: VERBEKE Annelies , VERBEKE Jean-Marc

Context: Laboratoriumdiagnostiek wordt toenemend aangevraagd in de huisartspraktijk, waardoor mogelijk ook een toename van het ongeschikt gebruik van bloedtesten. Eerder onderzoek achterhaalde factoren die een rol spelen in de beslissing van de huisarts om laboratoriumdiagnostiek te gebruiken. Het perspectief van de patiënt is hierbij een belangrijke factor. Interventies om ongeschikt laboratoriumgebruik tegen te gaan hebben tot nog toe onvoldoende duurzaam succes, maar betrokken zelden het patiëntperspectief.

Onderzoeksvraag: Deze studie gaat daarom in op de interactie tussen patiënt en huisarts en onderzoekt hoe huisartsen de redenen en verwachtingen inschatten bij patiënten die komen met een vraag naar bloedonderzoek en in welke mate de verwachtingen de testaanvragen beïnvloeden.

Methode: Dit vragenlijst-gebaseerd kwantitatief onderzoek vond plaats in twee huisartspraktijken in Vlaanderen. Deze scriptie is deel van een tweeluik en focust op de huisarts. Patiënten met de vraag naar een bloedonderzoek vulden in de wachtzaal een vragenlijst in die peilde naar o.a. redenen en verwachtingen bij een bloedafname. Geblindeerd voor de antwoorden van de patiënt vulde de huisarts nadien een aparte vragenlijst in die de inschatting van die redenen en verwachtingen bevroeg. De aangevraagde bloedtesten werden eveneens geanalyseerd.

Resultaten: Zes huisartsen namen deel en in totaal werden 56 bloedafnames, elk met beide vragenlijsten, geïncludeerd voor analyse. Huisartsen konden bij twee derde de redenen van hun patiënt correct inschatten (P=0,01). Bloedafnames werden bij 1/3 van de patiënten uitgevoerd zonder medische reden. In 49% van de consultaties liet de patiënt de huisarts beslissen welke testen hij/zij moest aanvragen. Patiëntverwachtingen werden niet steeds opgepikt door artsen, ondanks dat zij in 75% van de gevallen de verwachtingen bevroegen en daar dan ook overtuigd over waren. Bij 85,5% van de bloedafnames vroegen de artsen een routine-analyse aan. Huisartsen kruisten frequent testen aan die de patiënt niet verwachtte, maar 9/10 van de patiënten met reële specifieke verwachtingen kregen ook de verwachtte testen. De correcte inschatting van de patiëntverwachting door de huisarts was de belangrijkste voorspeller voor de aanvraag van testen (test gebeurde bij 100%).

Conclusie: Huisartsen schatten de redenen van patiënten grotendeels correct in, waarbij ruim in één derde van de consultaties het bloedonderzoek gebeurt vanwege niet-medische redenen. Anderzijds pikten ze onvoldoende correct de verwachtingen op. Artsen vroegen vaak routine-analyses. De patiënt met een reële- of veronderstelde patiëntverwachting kreeg in 90% van de consultaties effectief de verwachtte testen, stijgend tot 100% bij een correcte inschatting van de verwachting door de huisarts. 2/3 van de patiënten zonder verwachting kregen toch bepaalde testen. Huisartsen dienen zich bewuster te zijn van de verwachtingen met het zicht op mogelijks meer geschikt gebruik van laboratoriumdiagnostiek. Verder onderzoek is nodig om deze bevindingen te toetsen.